A°. 1825. No. 67.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 7. Junij.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

FRANKFORT, den 3. Junij.

Brieven uit Prevesa, van den 28. April, behelzen over den togt van den seraskier Reschid-pacha tegen Missolunghi en zijne nederlaag bij [illegible] gevangenen [illegible] ge[illegible] de volgende bijzonderheden. De seraskier was met 20, volgens sommigen zelfs met 30,000 man, van Arta opgebroken, en reeds Anatoliko genaderd. Intusschen waren er dagelijks gevechten met de terugtrekkende Grieken ten nadeele der Turken voorgevallen, en deze kwamen, gelijk algemeen gemeld wordt, uitgeput, zonder levensmiddelen en krijgsbehoeften, in deze streken aan, daar de Grieken op hunnen terugtogt alles verwoest hadden, om hunnen vijanden niets over te laten. De Grieken vielen Reschid-pacha, die aan alles gebrek leed, den 17. April met de grootste woede aan en verstrooiden het ganasche leger. Reschid-pacha vlugtte naar Arta terug, en het grootste gedeelte der Albanezen, die hem nog gevolgd waren, verliet hem daarop. Onder de krijgsgevangenen, die de Grieken naar Missolunghi gebragt hebben, bevindt zich Selim-bei, neef van den seraskier. Grieksche nieuwsbladen zoo wel, als de courant van Corfu, behelzen voorloopige berigten over dit roemrijk wapenfeit. — De Egyptische expeditie, waarvan het overblijfsel zich in Modon bevindt, en welke, volgens onderscheidene berigten, reeds als onschadelijk voor de Grieken beschouwd wordt, komt door deze gebeurtenis in eenen bedenkelijken toestand, inzonderheid doordien (gelijk reeds gemeld is) eene Grieksche vloot van 40 zeilen allen toevoer uit Suda afsnijdt. Men ziet derhalve met ongeduld nadere tijdingen omtrent het lot van Ibrahim-pacha te gemoet.

FLORENCE, den 26. Mei.

De courant dezer stad behelst de volgende berigten uit Griekenland: »De Turksche armee van [illegible] onder Reschid-pacha, [illegible] togt in West-Griekenland [illegible] gehad met de [illegible] en teruggetrokken [illegible]. Zij werden door de Grieken onder Constantijn Bozaris vervolgd, en op den terugtogt ontstond een nieuw erstig gevecht, waarin de Turken ongeveer 1000 man, en onder dezelve vele [illegible] verloren. Bozaris werd ligt gekwetst. Missolunghi is [illegible] van krijgsbehoeften en levensmiddelen voorzien, en 6000 man van de kern der Grieksche troepen zijn aldaar verzameld. — Conduriotti heeft bij Navarino ongeveer 10,000 man bijeengebragt, van de Egyptische expeditie is alzoo niets meer te vreezen. — De admiraal Sachturi was met een smaldeel naar Mitilene gezeild, alwaar 15 Turksche transportschepen lagen, die de vloot van Konstantinopel verwachtten. Bij de verschijning der Grieken nam de manschap de vlugt op het land, en de Grieken maakten zich van alle deze vaartuigen meester. In de wateren van Suda heeft de admiraal Miauli, na een gevecht van 11 uren, acht Turksche schepen genomen, een fregat in brand gestoken, en 12 kleine schepen in den grond geboord. — Te Volo hebben de Ipsarioten, onder bevel van Diamanti, vijf kleine Turksche schepen genomen.

STUTTGARD, den 2. Junij.

[illegible] van Wurtemberg zijn gisteren morgen [illegible] deezer maand [illegible]

LONDEN, den 31. Mei.

Wij geven thans een uitvoerig verslag van de beraadslaging in het Hoogerhuis over de bill tot opheffing van de oude verordeningen ten aanzien der katholijken.

De graaf van Donoughmore verlangt de tweede lezing dezer bill.

Lord Colchester (de heer Abbot, eertijds spreker in het lagerhuis) verzet zich tegen de motie en verzoekt, dat de bill na zes maanden voor de tweede maal moge gelezen worden (formulier van verwerping). Hij ondersteunt zijn verzoek door de verklaring, dat de katholijken reeds alle voorregten genieten, waarop zij, billijker wijze, kunnen aanspraak maken: zij worden niet meer verontrust in het bezit hunner goederen, zij kunnen bij de belastingen, in het leger en bij de marine geplaatst worden. Het beroep van pleitbezorger staat voor hen open. Hun iets meer dan dit toe te staan, zou den staat aan groot gevaar blootstellen. Hun doelwit is, de gevestigde kerk omver te werpen.

Lord Colchester merkt aan, dat de katholijke priesters steeds gevaarlijk voor den staat zullen zijn, aangezien zij eenen eed afleggen, om [illegible] van den paus getrouw te houden, en men weet niet, [illegible] welken raad de paus ten aanzien van Engeland kan geven.

Lord Colchester is zeer beducht voor de Jezuiten; hij wenscht, dat dezelve uit Engeland verbannen wierden. Men spreekt van verdraagzaamheid der andere volkeren; doch het zij mij geoorloofd, zeide hij, ul. mijne heeren, te herinneren, dat de gesteldheid van Engeland grootelijks verschilt met die van de landen, waarop men doelt. In Engeland kunnen de misdaden niet zoo spoedig worden gestraft, als op het vaste land.

Ten slotte van zijne redevoering doet hij opmerken, dat de eigenlijke oorzaak de eenige oorzaak der onheilen van Ierland is.

De edele lord stelt, als amendement, voor, dat de bill over zes maanden voor de tweede reis gelezen worde.

De markies van Anglesea ondersteunt het amendement. Hij verlangt ten aanzien der katholijken te handelen met alle die liberaliteit en alle die achting, welke bestaanbaar is met de borstweringen, waarmede de gevestigde kerk door onze voorouders is voorzien. Hij had gehoopt, dat de vergunningen, van tijd tot tijd, aan de katholijken toegestaan, hen zouden hebben genoopt tot eene verzoening met de protestanten, doch hij zag met leedwezen, dat iedere schrede, welke men ten voordeele der katholijken deed, hen des te meer scheen te verbitteren, zoodanig dat men duidelijk kon zien, dat het oogmerk der katholijken niet was, vrijwording; maar de meerderheid boven de protestanten te bekomen.

Men heeft steeds tegen ul. gezegd, vervolgt de edele lord, dat men het verzoek van zes miljoen menschen niet kon weerstaan. Niemand bejammert meer dan ik de noodzakelijkheid, om dien weerstand te bieden, doch, zoo ongelukkiglijk een oogenblik geboren werd, waarop deze tegenstand noodzakelijk was, en men verpligt wierd den strijd te aanvaarden, dan zoude ik tot ul. zeggen, dat men daartoe de beste stelling moest uitkiezen, en er zoude geene betere zijn uit te denken, dan [illegible] men thans heeft.

De [illegible] lord herhaalt, dat hij zoude wenschen, aan de katholijken [illegible] te staan, welke de protestanten genieten, [illegible] de gevestigde kerk te [illegible].

Hij verklaart zich [illegible] de beide andere [illegible] de verkiezingen en het [illegible] der geestelijkheid.

De markies van Camden spreekt ten voordeele der bill. Daar de edele markies, tot dus verre, tegen de katholijken had gestemd, wil hij aantoonen, dat zijne verandering niet in tweestrijd is met de beginselen, waarnaar hij steeds is te werk gegaan; maar haren oorsprong verschuldigd is aan nieuwe omstandigheden, welke de tijd heeft doen geboren worden. Hij herinnert der kamer zijn gedrag, toen hij onderkoning van Ierland was; destijds wilde hij den katholijken alles toestaan, behalve de hooge bedieningen van het gouvernement.

Hij hield zich overtuigd van de regtschapenheid der katholijken en hunne gezindheden jegens het gouvernement; hij had dienvolgens de oprigting van het kollegie van Maynooth aangeraden en sedert dat tijdstip (1795) waren de beide gouvernementen van Ierland en Engeland zeer genegen, om de bezwaren der katholijken te hooren.

De markies Camden las vervolgens uittreksels zijner brieven aan den heer Pitt, tot staving van hetgeen hij beweerde. Ten slotte van zijne redevoering, verklaart hij plegtiglijk, de gevestigde kerk zoo [illegible] te zijn, als de gewaardige [illegible] bevinden, en, indien hij [illegible] dat de [illegible] deze bill [illegible] in gevaar gebragt wierd, zoude hij de eerste wezen, die zich tegen dezelve verzette; dan, de vereeniging der beide rijken is tot stand gebragt alleen in de overtuiging, dat de katholijken onverwijld zouden worden vrij verklaard. Hij verlangt, boven alle dingen, dat de rust moge teruggegeven worden aan een land, waarin hij zoo vele gelukkige oogenblikken gesmaakt had.

De graaf Darnley betuigt, met leedwezen, de redevoering van den markies Anglesea te hebben aangehoord. Hij had gewenscht, dat de edele markies zou gestemd hebben voor de vrijverklaring, waartegen hij (lord Darnley) nimmer een redelijk bewijs had hooren inbrengen. Hij meent, dat het oogenblik daar is, om aan de katholijken toe te staan, hetgeen zij verzoeken, aangezien het rijk rust geniet, deszelfs magt groot is en de zaken in eenen bloeijenden staat zijn. Indien men het verzoek der katholijken verschuift, kan er een tijd komen, waarin openbare onlusten kunnen afpersen, wat men thans als eene gunst kan toestaan. Bij het tegenwoordige stelsel te volharden, geeft aanleiding tot misnoegdheid, welke van dag tot dag grooter zal worden; het aanwezen van het rijk zelve zal in de waagschaal gesteld, en deszelfs welvaren tot in derzelver grondvesten geschokt worden. Met een woord, het stelsel is van dien aard, dat men zich daarover vroeg of laat zal beklagen, en

dit b. rouw zal waarschijnlijk komen, als het van geen nut meer kan zijn. Met 24,000 man zal men de Ieren voor het oogenblik onderdrukken; doch er kunnen omstandigheden geboren worden, waartegen men zich niet met geweld zal kunnen verzetten. Wanneer men den loop der waarschijnlijk te voorziene gebeurtenissen gadeslaat, kan men niet verwachten, dat de vrede nog lange jaren zal voortduren. Het is dus uw pligt, edele lords, u, daar zich de gelegenheid thans aanbiedt, voor te bereiden voor eenen tijd van gevaar, waarin gij den moed der vorige Ieren zult noodig hebben, om u staande te houden in den kampstrijd, waarin gij zult gewikkeld worden.

De graaf *Longford* ondersteunt het amendement, in weerwil van zich zelven, gelijk hij zegt, want hij woont in een land, waar de gansche bevolking Roomsch is; hij leeft met dezelve in goede verstandhouding; hij acht dezelve hoog; doch hij gelooft niet, dat den katholijken alle voorregten der constitutie kunnen worden vergund, zonder de gevestigde kerk aan groote gevaren bloot te stellen.

De bisschop van *Landaff* ondersteunt het amendement. Hij zegt, dat het niet is om de godsdienstige begrippen der katholijken, dat men hun de vrijverklaring weigert; maar wel ter oorzaak van de gehoorzaamheid in staatszaken, welke zij aan den Paus bewijzen.

[*Het vervolg hierna.*]

— Volgens een dagblad van Londen, heeft de koning van Zweden van het Engelsche gouvernement vrijheid verkregen, om eenige jonge Zweden aan boord van schepen Zr. B. M. te zenden, ten einde in de gelegenheid te geraken, om grondige kennis van de zeevaart te verwerven.

— Voor eenige maanden is te Londen van Canada aangekomen een schip, *Christoffel Columbus* genaamd, dat tweemaal zoo groot als een der eerste linieschepen was. Het had eene lading timmerhout. Die zee-reus was naar een geheel nieuw plan geschapen, en de makers roemden er de stevigheid van; dan de ondervinding komt thans tegen hunne bekwaamheid getuigen. De *Columbus* is op zijne terugreis gezonken; het scheepsvolk is gelukkig door een visschers-vaartuig gered.

PARYS, den 2. Junij.

Gisteren is de koning van Reims naar Compiegne vertrokken, waar Z. M. eenige dagen zal uitrusten, om den 6. zijne plegtige intrede in deze hoofdstad te doen, waartoe menigvuldige toebereidselen gemaakt worden.

Den 31. Mei heeft Z. M. het kamp van 10000 man, in de nabijheid van Reims, onder bevel van den maarschalk hertog van [illegible], in oogenschouw genomen, en aan [illegible] daten der verschillende [illegible] Legioen van Eer uitgereikt. [illegible] koning zich naar de Bazar begeven, waar [illegible] der kunst-vlijt van het departement der Marne, waartoe Reims behoort, uitgestald waren, zich bij iedere tent der eigenaren en fabrijkanten opgehouden en vele bewijzen van belangstelling gegeven. Overal op zijnen weg, werd Z. M. door eene juichende menigte begroet.

Z. M. heeft de graven van *Damas*, *Sabran* en *Escars* en den markies *van Rivière* tot hertogen, en een aantal adelijken tot kamer-edellieden benoemd.

Bij de legerschouwing te Reims, heeft de hertog van *Treviso* een slag van een paard ontvangen, waardoor hij ligt gekwetst is.

De toestand van den hertog van *Damas* en den graaf *Carial*, ten gevolge van den val met hun rijtuig te Fismes, is zeer erg geweest. Men heeft hun adergelaten en bloedzuigers gezet. Thans gelooft men, dat zij buiten gevaar zijn.

— De kosten van het zalvings-feest worden nu reeds op meer dan twaalf millioen berekend. — Dichters, welke hetzelve bezongen hebben, zijn met ridderkruizen en pensioenen beloond; zelfs eene jonge [illegible] heeft, zal een jaargeld [illegible]

[illegible]

Nadat wij gedurende eenige dagen [illegible] in den zomer gehad hebben, is het plotseling weder [illegible] den, en in den morgen van den 18., waren de hoogste bergen van de Apenijnen met sneeuw bedekt.

MADRID, den 24. Mei.

De koning en de geheele koninklijke familie bevinden zich sedert eenigen tijd op het kasteel van Araujuez. Het laatste galla aldaar heeft niet tot de vrolijkste behoord. De koningin was zeer treurig, de gemalin van den infant don *Francicus* was ongesteld, en de koning scheen knorrig te zijn, [illegible] den binnentredenden generaal *Cruz* volstrekt niet aanzag, hetgeen laatstgemelden in groote verlegenheid bragt en de hoop van zijne talrijke vijanden op nieuw ontvonkte. Ook komen er nog dagelijks adressen bij den koning in, waarbij op eene nieuwe gevangenzetting van dezen gewezen minister aangedrongen wordt. De luim van den koning schijnt echter geheel andere oorzaken te hebben, dan misnoegdheid op dezen generaal. Voor eenige dagen had hij, meent men, officiële tijding van den onspoed in Peru ontvangen, welke hem tranen had doen storten. Tevens zou ook uit Havannah berigt ontvangen zijn, dat een Spaansch regement aldaar in opstand was geraakt.

De koning, die, gelijk alle Spanjaarden, zeer aan de Amerikaansche kolonien verkleefd is, schijnt den staat van zaken aldaar te meer ter harte te nemen, wijl zijn ministerie onmagtig is, om te dien opzigte eenigen troost te geven. Terwijl een gedeelte van hetzelve zich alle moeite geeft, om den bijstand der Verbondene Mogendheden tot uitvoering van een plan te verwerven, ten gevolge waarvan de infant don *Franciscus* aan de Mexicanen als koning onder Spaansche heerschappij zou voorgesteld worden; terwijl nu de heer *Urgarte*, dan weder de uit Napels terugkeerende Spaansche gezant, de heer *Vallejo*, als degene opgegeven wordt, die daartoe te Milaan voorstellen zou doen, is een ander gedeelte van het ministerie van dit plan afkeerig, wijl zulks niet alleen onder de koningsgezinden van Mexico, maar ook onder die van Spanje misnoegen zou verwekken, daar de denkbeelden van den infant voor te liberaal worden gehouden. Het bestendige geldgebrek schijnt ook aandeel aan de kwade luim des konings te hebben. Van den heer *Iriarte*, die eene leening van 160 millioen realen in Holland zou beproeven, hoort men niets, en eene andere leening van 60 millioen, welke men middelerwijl bij vier der eerste bankiers-huizen van Madrid opnemen wilde, is niet tot stand gekomen, daar deze huizen zich verontschuldigden met de onmogelijkheid om eene zoo groote som bijeen te brengen.

De koninklijke vrijwilligers bedrijven nog altijd vele buitensporigheden, die aan menigeen het leven kosten.

Van eenen anderen kant deserteren vele militairen met hunne wapens, en zoeken door roof zich onderhoud te verschaffen, daar zij bij de regementen weinig of geen soldij meer ontvangen. Zulks heeft op eenige punten zelfs ernstige muiterijen veroorzaakt.

BATAVIA, den 29. Januarij.

Met het schip *Thalia* zijn brieven van Makasser ontvangen tot den 19. December laatstleden. De berigten van dat gouvernement zijn allezins geruststellende. Sedert de aankomst der versterking, onder den kolonel *Bisschoff*, zijn de Boniers op alle punten uit de vlakten teruggetrokken en hebben zich, achter hunne bentings, tegen de bergpassen gelegerd. Al de posten waren genoegzaam met manschappen bezet en van het noodige voorzien. De tijding der komst van den generaal-majoor *van Geen* was op Makasser ontvangen en had de geestdrift der bondgenooten in diezelfde mate opgewekt, als zij de hoofden der Bonieren scheen te hebben ter neder geslagen. Men wil, dat onder deze laatsten reeds oneenigheden bestaan; zeker is het, dat zij zeer vele zieken hebben. Ook onder onze hulpbenden zijn, sedert het invallen der regens, vele zieken geweest, doch niet buitengemeen veel sterfgevallen.

GRONINGEN, den 2. Junij.

Den 30. ll. werd de Groninger akademie in diepen rouw gedompeld, door het treurig afsterven van den hooggeleerden heer *L. A. Uilkens*, sedert het jaar 1813 hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen, [illegible] lid van verscheidene geleerde genootschappen, en genoeg [illegible] eene Schriften, uit welke blijken kan, hoe veel de [illegible] in hem als onderwijzer in zijn vak verloren heeft.

Mengelwerk.

Mynheer de Redacteur!

In uw geacht en met toenemende graagte gelezen wordende Nieuwsblad, vindt men van tijd tot tijd zaken aangevoerd, welke de aandacht der lezers wekken, en overweging verdienen. Als zoodanig kwam mij ook het stuk voor, geplaatst in dat van den 24. dezer, en in hetwelk de zich teekenende V. E., vragender wijze, onderscheidene bezwaren mededeelt, welker opgave, naar het schijnt, de strekking heeft, om aan te toonen, dat in onderscheidene takken van het openbaar Bestuur hier en daar wel eenig strenger toezigt zoude kunnen worden uitgeoefend, ten einde misbruiken tegen te gaan, of hetgeen verkeerd mogt zijn te verhelpen, of voor te komen. Van de zeven aldaar opgegevene punten, heeft het laatste, met de aanwijzing: Z.. Dec. 1823, eenige aanmerkingen bij mij doen geboren worden, welke ik de vrijheid neme Ued. bij deze mede te deelen; indien Ued. dezelve der plaatsing in uw Nieuwsblad niet onwaardig keurt, [illegible] in dit opzigt, aan den heer V. E. tot antwoord [illegible].

De heer V. E. vraagt: 1°. » Wanneer een [illegible] ouderdom bij de » wet bepaald is, om tot de functien van Regter-[illegible] te » worden toegelaten, en er zich bij eene vierschaar geoefende Advocaten en Procureurs van goede faam en familie bevinden, die, den » vereischten ouderdom bereikt hebbende, zich tot die functien bekwaam » gelooven, en ook inderdaad daartoe bekwaam zijn: is het dan billijk » of welvoegelijk, dat men er op eenmaal, niet een of twee, maar drie » jonge Studenten, die naauwlijks de schoolbanken der akademie verlaten hebben, ook als Regters-Plaatsvervangers aan het Gouvernement » voordraagt, en ook werkelijk als zoodanig doet benoemen, daar toch » niet een van hen drieën den bij de wet vereischten ouderdom bezit? » Zijn zulke met de wet strijdende handelingen niet ter neerslaande » voor andere brave en kundige Advocaten en Procureurs, bij dezelfde » vierschaar? en 2°. is het aanmoedigend voor klerken van Advocaten, » Notarissen en Procureurs, wanneer zij zien moeten, dat al kort daarna twee van de drie jonge Regters tot andere ambten verheven of » vernederd werden, te weten: de eene tot Notaris, op eene plaats, » alwaar nog nooit een Notaris was benoemd geworden; en de andere, » tot Procureur bij dezelfde vierschaar, alwaar men hem nu, somwijlen, als Regter, het pleidooi van zijne collega's ziet beoordeelen?

Op het eerste deel der vraag antwoorde ik het volgende: Is dan inderdaad, voor geoefende Advocaten en Procureurs, bij eene regtbank de post van Suppleant-Regter zoo begeerlijk, dat zij dien aan jonge Advocaten behoeven te benijden? Ik kan het niet denken. Die heeren,

zijn veel beter gediend met hetgene winst geeft. Ook heb ik, sedert het jaar 1811 tot nu toe, niet kunnen bespeuren, dat *geoefende*, dat is, natuurlijk, veel clientele hebbende Advocaten en Procureurs, immer daarnaar stonden, maar wel, dat het denzulken niet bijzonder wel geviel, wanneer zij, in gevallen bij de wet voorzien, geroepen werden, om de regtbank te helpen voltallig maken. Een *geoefend* Advocaat of Procureur, die geroepen geweest is, om, als Regter, eene of meer belangrijke en netelige zaken mede te helpen beslissen, wordt natuurlijk gebonden voor die beslissing mede bewerkt te hebben, al ware hij voor zich zelven van een ander en geheel tegenstrijdig gevoelen geweest. Een ander derhalve, die eene dergelijke regtzaak wil of moet aanleggen, en wien het bekend is, dat die Advocaat of Procureur, als Suppleant-Regter, mede in eene of meer voorgaande dergelijke zaken beslist heeft, ten nadeele van de zaak, die hij voor de regtbank zal brengen, zal dan wel zeker van dien Advocaat geen gebruik maken, denkende, dat het niet noodig is hem daarover te raadplegen, als reeds te voren in een vonnis zijn gevoelen aan den dag gelegd hebbende. Wordt, desniettegenstaande, zoodanig Advocaat of Procureur in het vervolg in de gelegenheid gesteld, gelijk dikwijls genoeg gebeuren kan, om het tegengestelde te beweren en te bepleiten van hetgeen hij te voren mede heeft helpen [illegible] als van een te[illegible] maar ook de, meestal, twee overige [illegible] met welke hij gezeten heeft, en moet dus wel de onkiesch[illegible] begaan, van ingewikkeld te zeggen, dat zij die zaak niet goed en tegen de beginselen van het regt beslist hebben. Zoo iets intusschen is zeer ongepast, en regt geschikt, om die twee overige Regters tegen den verdediger en zijne zaak in te nemen (want Regters zijn en blijven menschen), behalve nog den nadeeligen invloed, dien zulks op het publiek kan hebben. Dat gevaar loopt geen Advocaat of Procureur, wanneer hij niet als mederegter over zaken zit. Laat dan al de meerderheid der leden beslist hebben, het personeel gevoelen der Regters blijft daarbij onaangeroerd en verborgen, ook dan, wanneer de verdediger meent een, met een vroeger, in dergelijke zaak geslagen vonnis, tegenstrijdig gevoelen te kunnen verdedigen. Dit een en ander doet mij denken, dat er voor *geoefende* Advocaten en Procureurs niets ter neerslaande in kan gelegen zijn, wanneer jonge Advocaten, al werden zij onmiddelijk na hunne bevordering tot plaatsvervangende Regters aangesteld, in eene regtbank worden toegelaten; en dat bij gevolg, in dit opzigt althans, ten minste overdreven is. Maar ik beschouw de zaak ook nog van eene andere zijde, en meen, dat het voor de bediening, inzonderheid voor eene kiesche en onafhankelijke bediening van het regt, wenschelijk is, dat *geoefende*, dat is, gelijk ik zeide, eene goede clientele hebbende Advocaten en Procureurs, zoo weinig mogelijk, tot plaatsvervangende Regters benoemd worden. Zij zijn toch veelal, zoo niet meestal, in civile zaken onbruikbaar als Regters, vermits zij in dezelve voor of tegen als Advocaat of Procureur, [illegible] trekkingen dienen. [illegible] gers, en pleit[illegible] beoordeelen [illegible] onbekend blijven, hoe [illegible] Ik zeg niets nieuws, als [illegible] toehoort, dan enkel [illegible] wordt door eene verlichte regtskunde en verstandig gebruikte ondervinding, dan kan de Regter, met het beste hart en het reinste geweten, onregt doen; en ofschoon de Regter dan wel in zoo verre onberispelijk is, de onderliggende partij is echter daarmede niet geholpen, maar vervalt even daardoor dan dikwijls in veel moeite en kosten, die een hooger beroep veroorzaken. Bestonden nu al de regtbanken uit even verlichte als brave leden: dan was de zwarigheid gering; doch even zeker als wij (Gode zij lof!) het eerste mogen stellen, mogen wij het laatste betwijfelen. Indien nu *geoefende* Advocaten en Procureurs tevens plaatsvervangende Regters zijn, en daardoor meermalen in de gelegenheid komen, om de leden der regtbank van nabij te kennen, niet maar in het gewone verkeer, niet maar in vrije en gezellige gesprekken, maar in de wijze, waarop zij in de waarneming van hunnen post verkeeren, wanneer zij meer plegtig [illegible] zijn, om hun gevoelen te uiten, met redenen te bekleeden, [illegible] te wikken en te wegen, het ware punt van ge[illegible] bezien en te beoordeelen, en zij [illegible] zaam en ligtelijk te vreden met het gewone: *plurima vota valent*, of wel stijfzinnig in het aankleven van wel of kwalijk opgevatte meeningen of aangenomene beginselen; wanneer zij weten, welk lid of leden van de regtbank den meesten invloed hebben bij hunne medeleden, en wiens gevoelen het meeste gevolgd wordt: — dan zijn zij meestal in staat, om vooruit te kunnen berekenen, welken uitslag de zaak zal hebben, welke zij in het geval zijn van voor die regtbank te brengen en te bepleiten. En nu is het niet gemakkelijk te procederen en te pleiten, wanneer men vooruit, uit het bekende personeel der Regters, als zoodanig, in de uitoefening van hunnen post beschouwd, zijn proces meer dan half gewonnen kan beschouwen? Dat is dan wel een geschikt middel, om, ten nadeele van zijne collega's, zijne praktijk uit te breiden en zich vele clienten te verschaffen; maar de zuiverheid en de majesteit der regtsoefening gaan daarbij grootendeels verloren. En inderdaad, indien men de zaak uit dit oogpunt beziet, dan kan het waarlijk voor [illegible] Advocaten en Procureurs ter neerslaande zijn, wanneer jonge Advocaten met den post van Suppleant-Regter vereerd worden; doch [illegible] even duidelijk in opgesloten, dat hun die neerslagtigheid deswegens [illegible] zoude wezen. Ik zwijge nog, hoe *geoefende* Advocaten en Procureurs, dagelijks gewoon het woord te voeren, als Regters zittende, dikwerf meer door overreding dan door overtuiging, den geest van de meerderheid der leden eener regtbank zouden kunnen leiden, om een gewijsde te verkrijgen, hetwelk de eerstgemelde kunnen voorzien nood g te hebben, om, binnen kort, daarop hunne verdediging of adstractie te bouwen, ten einde zich daarvan eenen goeden uitslag te kunnen belooven, en alzoo het belang hunner praktijk te behartigen. Ik denk, dat even daarom aan de Regters verboden is, de regtsgeleerde praktijk uit te oefenen, doch dat, — daar Suppleant-Regters niet altijd te pas komen, en dewijl het, daarenboven, niet wel mogelijk zoude wezen eenen Regtsgeleerden tot dien post te bekomen, indien hem deswegens de praktijk, dat is, het middel van zijn bestaan, benomen werd, de wet wel genoodzaakt geweest is, ten aanzien van plaatsvervangende Regters, over de aangevoerde bezwaren henen te stappen, maar tevens door het, thans buiten gebruik zijnde, *registre de pointe*, te zorgen, dat, zoo zeldzaam als mogelijk is, plaatsvervangende Regters zouden zitten; terwijl men ook nu het gebruik schijnt te hebben ingevoerd, dat in eene vierschaar niet meer dan een Suppleant tegelijk geroepen wordt, en daardoor aan mogelijk misbruik de eenigst mogelijke beperking gesteld is.

Ik kon [illegible] niet meer van zeggen; en meen ook genoeg gezegd te hebben, om aan te toonen, dat aan de *geoefende* Advocaten en Procureurs, van welke V. E. melding maakt, en welke voor het overige hunne titels van aanspraak op den post van Suppleant-Regter mogen zijn of geweest zijn, geen onregt of onbillijkheid is aangedaan, wanneer men daartoe jonge (en welligt daarom toch niet geheel ongeoefende) Advocaten heeft aangesteld. Deze toch moeten immers ook *beginnen*, zullen zij verder in regtszaken *geoefend* worden. Daar niet allen, die in regten graad verkregen hebben, zich tot de praktijk kunnen of willen begeven, maar velen derzelve het meesterschap in de regten beschouwen als de eerste sport van den ladder, langs welken zij tot ambten en aanzienlijke posten in de Maatschappij moeten opklimmen: wat kan dan nuttiger wezen, dan dat zij bij eene regtbank in de gelegenheid gesteld worden, om hunne verkregene kundigheden in werking te brengen en die met nieuwe te vermeerderen? En volgens het beginsel, van waar ik ben uitgegaan, vind ik, dat de aanstelling van zoodanige personen tot plaatsvervangende Regters de voorkeur verdient boven die van *geoefende* Advocaten en Procureurs. Ik zie dus in de aanstelling, door den heer V. E. bedoeld, en op die gronden, als door zijn Ed. daarbij zijn aangevoerd, niets onvoegelijks; maar wel daarin (hetgeen door zijn Ed. is over het hoofd gezien, althans niet aangevoerd), dat zoodanige benoeming van drie jonge, en den vereischten ouderdom niet hebbende, Advocaten tot plaatsvervangende Regters, van zeer nadeelige gevolgen kan wezen op het *zedelijke*, zoo niet van alle, dan ten minste van de regterlijke ambtenaren.

Art. [illegible] van de wet, van 20 April 1810, *op de organisatie der regterlijke [illegible]*, enz., zegt uitdrukkelijk:

„Niemand [illegible] Regter of Suppleant van eene regtbank van eersten
„ aanleg, of [illegible] wezen, indien hij niet den vollen ouderdom
„ heeft van 25 jaren, [illegible] is, en niet
„ gedurende twee jaren de pleitzaal gevolgd heeft, en bij het Hoog
„ Geregtshof beëedigd te zijn, of indien hij zich niet bevindt in een
„ geval van uitzondering bij de wet voorzien."

De zedelijke kracht van het Gouvernement bestaat in de liefde en het vertrouwen des volks. Deze beide worden gevestigd en staande gehouden door de getrouwe inachtneming der bestaande wetten, zoo lang dezelve niet zijn afgeschaft, of door andere vervangen zijn; dit zal wel geen betoog vereischen. Wordt nu door het Gouvernement zelve tegen de wet gehandeld, dan treedt willekeur in derzelver plaats. Bij de geboorte van willekeur sterft het vertrouwen, de liefde wordt uitgebluscht, en de hechtste band, die Regering en Onderdanen wederkeerig verbindt, wordt verbroken. Ik veronderstel, dat de heer V. E. de waarheid heeft gemeld, wat is dan daarbij gebeurd? *Indien die drie jonge Advocaten niet verkeerd hebben in een geval van uitzondering bij de wet voorzien:* dan zijn zij tegen de wet aangesteld; dan hebben zij den eed gedaan aan den Koning en de grondwet, den ambtseed en den eed van zuivering; dan is de kracht van dien eed reeds bij henzelven verzwakt, door het voorbeeld, [illegible] het met de wet [illegible] hebben, die de vereischten der wet in zich vereenigden; dan [illegible] billijk onvergenoegd gemaakt, dat drie onbevoegden uit gunst verkregen hebben, hetgeen de wet hun weigerde; die onvergenoegdheid deelt zich mede aan hunne familie, vrienden en betrekkingen; er vormt zich een hoop ontevredenen, en wanneer men buitendien nog het een of ander in het stelsel van regering of belastingen vindt, waarover men meent zich te kunnen beklagen, sluit het eene kwade denkbeeld zich aan het andere; men begint te morren, en er ontstaat een geest van tegenkanting en ongehoorzaamheid, die verderfelijk is voor den staat; en waar men in het doen van aanvragen tot ambten of posten, zich niet meer op den inhoud der wet verlaten kan, daar wordt allengs de weg gebaand voor den meestbiedenden, en voor al de heillooze gevolgen die daaruit voortvloeijen. — Behalve dit alles, wordt de eerbied voor de wet verzwakt, en men komt ligtelijk in den waan, dat men in eenen minderen kring haar straffeloos zal kunnen overtreden, wanneer belang of gunst dit vorderen, dewijl men van dergelijke handelingen bij hoogerhand voorbeeld heeft, en de laatste dus niet zou kunnen bestraffen, zonder haar eigen vonnis te vellen. Dit kwaad is gelijk aan het geringe beginsel van eene rivier, hetwelk van boven naar beneden voortsnellende

ten laatste in eenen breeden en verwoestenden stroom eindigt. Geen slechter dienst kan er aan den Koning en aan het volk bewezen worden, dan Zijnen geëerbiedigden Persoon, die met al de welwillendheid en onverwrikbare zucht voor het welzijn der onderdanen, die Hoogstdeszelfs vaderlijke regering kenmerken, echter aan de beperkingen der menschelijke natuur onderhevig blijft, en dus met geene mogelijkheid alle kleine bijzonderheden kan gadeslaan, in de gelegenheid te stellen, van tegen de bestaande en bij de grondwet voor als nog gehandhaafde wetten te handelen.

Ziedaar de zwarigheid, welke het lezen van het bovengemelde artikel bij mij heeft doen geboren worden, en welke, zoo ik mij niet bedrieg, wezenlijk bestaat, daar die, welke door den heer V. E. is aangevoerd, mij slechts denkbeeldig toeschijnt.

Wat het tweede punt betreft, hetwelk door V. E. is aangevoerd, of liever eenigermate uit het voorgaande afgeleid: het gezegde daaromtrent komt mij niet gegrond voor. Of zal men, Suppleant-Regter zijnde, niet mogen omzien naar den goed inkomen gevenden post van Notaris of Procureur, en zulks om de klerken van Advocaten, Procureurs en Notarissen niet te onttmoedigen?.... Dit is toch wat veel gevorderd! Misschien was er wel iets op te vinden. Indien geoefende Advocaten, Procureurs en Notarissen, wier praktijk levendig genoeg is om klerken te hebben, die dien naam verdienen, en die eenmaal naar den post van Notaris of Procureur met regt kunnen dingen — indien deze, zeg ik, eens konden besluiten, om zoodanige jonge Advocaten, als waarover men zich schijnt te beklagen, buiten belang te houden, door hun zulk een aandeel van winst uit te keeren, dat zij het niet meer noodig behoefden te achten, naar middelen van bestaan te zoeken? Welligt werd dan de post van plaatsvervangend Regter nog een van de besten, en zulks buiten bezwaar der openbare schatkist. — Alles wat de wet niet verbiedt is geoorloofd, en veel meer nog, wanneer de wet zelve aanleiding geeft. — Aangaande de Notarissen: art. 42 van de wet op het Notariaat (25 Ventose XI. jaar) geeft aan het Gouvernement de magt, om degenen, die administrative of judiciele posten bekleed hebben, van de anders bij die wet gevorderde onderscheidene leerjaren te ontheffen of te dispenseren. Ieder, die zich op een Notaris-kantoor begeeft, weet die wet, of wordt ten minste regtens geacht dezelve te weten: hij waagt het er dus op, dat, wanneer hij in het geval is van naar zulken post te kunnen staan, iemand der in het gemelde artikel bedoelde personen hem kan voorgaan. Hoe kan hij zich dan deswege beklagen, wanneer zulks werkelijk geschiedt? Waarom mogt dan ook niet [illegible] V. E. benoemde Suppleant-Regter [illegible] op eene plaats, *alwaar* [illegible] *geworden*? Men zal toch wel [illegible], dat de Notarissen zijn om de Ingezetenen, [illegible] Ingezetenen om de Notarissen, hoewel dit beginsel, bij de bestaande wetten op het Notariaat, bijna uit het oog verloren schijnt. Men kan het dus ook in het Gouvernement niet wraken, wanneer hetzelve, het belang der Ingzetenen behartigende, het getal Notarissen vermeerdert, waar deszelfs wijsheid zulks voor het welzijn der eerstgenoemden noodig keurt. — Dit alles geldt nog veel meer van de Procureurs, en nergens, zoo veel mij bekend is, bepaalt de wet een zeker getal leerjaren, om tot dien post te kunnen worden aangenomen, gelijk dit bij de Notarissen het geval is. — En indien men in Frankrijk wel voorbeelden gezien heeft, dat werkelijke Regters, door de sobere jaarwedde aan hunnen anders zoo deftigen en eerwaardigen stand verbonden, gedrongen werden, om daarvan afstand te doen, ten einde in den minder geëerden, maar beter gevenden van Deurwaarder over te gaan: waarom zou het dan bij ons ongeoorloofd of onwelvoegelijk zijn, wanneer een plaatsvervangend Regter, en dus een gegradueerd persoon, zijnen niets dan eer inbrengenden stand met dien van Procureur verwisselt? — Waar is de wet, die daarmede strijdt? Indien men klagen wil, dan moet men [illegible] hebben; anders krijgt zulke klagte de gedaante van [illegible] wat [illegible] zich laat hooren, [illegible] meer trekken. En is geen Gouvernement [illegible] bijzondere belangen overeenbrengen en voldoen kan. [illegible] de wet, onder welke men leeft, gehandhaafd wordt, heeft niemand reden tot bedillen of morren: maar daarom is ook ieder burger of onderdaan verpligt voor de handhaving derzelve op eene gepaste en met zijnen stand overeenkomstige wijze te waken. Overigens wil ik niet bijzonder hechten op de onnoegzaamheid, welke V. E. er in vindt, dat de door hem bedoelde Suppleant-Regter, Procureur bij dezelfde regtbank, nu eens als Regter het pleidooi van zijne collega's zou moeten beoordeelen: dat toch even hetzelfde zou plaats hebben indien de geoefende Advocaten of Procureurs, van welke zijn Ed. spreekt, tot Suppleanten waren aangesteld, schijnt deze aanmerking niet vrij van inconsequentie te wezen.

A. R. Q. D.

POKKEN-LICHT.

De Arnhemsche Courant en de Oostenrijksche Beobachter hebben beide hunne berigtgevers uit het Ottomannische rijk: de eerste spreekt steeds van de overwinningen der Grieken, de laatste van hunne gedurige nederlagen. Daar nu de vijfde veldtogt tegen de Grieken werkelijk begonnen is, zoo bewijst deze daadzaak overtuigend, dat zij in de vier eerste veldtogten niet bij herhaling geslagen en niet overweldigd zijn; maar dat zij in die vier veldtogten wel degelijk overwinningen moeten behaald hebben. Hieruit volgt dus, dat de correspondentie der Arnhemsche Courant in het Turksche rijk naauwkeuriger en waarheidlievender is, dan die van den Oostenrijkschen Beobachter.

Des te meer moet het ons verwonderen, dat het berigt in die Courant van den 24. Mei, waarbij de dood van den oudsten zoon des Turkschen Keizers ons gemeld wordt, zoo onvolledig is. Wij willen dus dit onvolledige trachten aan te vullen met de echte bescheiden, die wij omtrent dit tragisch voorval ontvangen hebben.

Eer wij echter ter zake komen, moeten wij ons vermoeden opgeven, waarom de Arnhemsche Courant, anders in de berigten uit de Levant zoo uitvoerig, hier zoo oppervlakkig is. De oorzaak daarvan is waarschijnlijk deze, dat de dood van den Oosterschen Prins een ware triomf voor Dr. *Capadose* en zijne strijdgezellen is; daar nu de Arnhemsche Courant, misschien wel uit hoofde van aamborstigheid, het maar volstrekt onder den demper niet kan uithouden, zoo heeft zij deze triomf wijsselijk verzwegen. Wij echter, die het *unicuique suum* boven alles beminnen, kunnen met dit stilzwijgen geen genoegen nemen, en verlangen dus ter vergoeding daarvan de plaatsing van hetgeen hier volgt.

Deze regering van het Turksche rijk, een zuiver despotismus door Janitsaren beveiligd en — bedreigd, bekreunde zich weinig om hetgeen in Europa voor en tegen zulk eene regeringswijze gedacht en geschreven werd; toen zij echter vernam, dat in Nederland Apostelen van zulk een stelsel waren opgestaan, beval zij, om de zeldzaamheid van dit verschijnsel, dat alle de werken dezer Apostelen in het Arabisch vertaald en aan den Divan zouden voorgelegd worden. Zoo bevolen, zoo gedaan. Onbeschrijfelijk is de sensatie, die deze aldus vertaalde schriften in den Divan veroorzaken; men was over derzelver regtzinnigheid zoo zeer getroffen, dat men bij het doorbladeren derzelve zich met de hoop begon te vleijen, *Mahomet* in deze schriften als een waar Profeet voorgesteld te zullen zien. [illegible] gesteld, besloot men echter van het voorhandene, naar den aard des lands gewijzigd, het meest gepaste gebruik te maken.

Vooreerst werd dus in het Turksche rijk de oprigting van maatschappijen, als een werk der Goddeloosheid, ten eeuwigen dage verboden. Men kruidde dit verbod met nieuwe gronden: men wilde geene Maatschappij tot Nut van 't Algemeen; want de Koran maakt alle verdere verlichting nutteloos; men wilde er geene voor drenkelingen, omdat doode honden niet bijten; geene van weldadigheid, wijl de bedevaarten naar Mekka noodwendig lediggangers vorderden, enz.

In de tweede plaats werd bekend gemaakt, dat de aardappelen een zedebedervend voedsel daarstellen. De Divan, door aartsregtzinnigheid gedreven, strekte deze leer tot alle planten met eenen bolronden wortel uit. Het aankweeken, niet alleen van aardappelen, maar tevens van knolselderij, rapen, enz., werd den Muzelman dus op strenge straffen ontzegd.

Nu verscheen eene Arabische vertaling van de Litany over de koepokken; — weder eene geweldige sensatie door een krachtvol besluit gevolgd! Men verbood niet alleen de inenting der koepokken; maar alle koeijen, waar aan men dezelve ontdekte, moesten dadelijk geëmpaleerd worden. En daar sommige vorsten van Europa het voorbeeld gegeven hadden, door hunne telgen het eerst te laten inënten; zoo besloot men den eersten Turkschen Prins, die aan de kinderziekte overleed, aan het volk als een' martelaar der regtzinnigheid voor te stellen, en ter vergoeding van zijn voor zulk eene schoone zaak opgeofferd leven een gedenkteeken voor hem op te rigten, de gedaante van een' domper hebbende, en in een boschje van treurwilgen geplaatst; om alzoo van buiten en binnen even somber, even onzigtbaar te zijn.

De Turksche erfprins werd *niet* gevaccineerd; hij overleed aan de kinderziekte; het boschje werd geplant, en het dompervormig gedenkteeken zal in hetzelve opgerigt worden, zoodra [illegible] eene juiste afteekening van hetzelve zal ontvangen zijn.

Wij voegen hier nog bij, dat het veldteeken [illegible] in het rijk van den Sultan uit eene halve Maan, op een stok geplaatst, bestaat, aan welken een groot aantal kleine dompertjes vastgehecht is: op de eene zijde der halve Maan leest men: LUX ALMA MUNDI, en op de keerzijde: NEC PLURIBUS IMPAR.

Dus verre luiden onze berigten; wij ontleenen uit dezelve den raad, dat de Apostelen der nieuwe leer in Nederland best zullen doen met de geheele kraam naar het Oosten te verhuizen; want in de verkleumde harten van het kille Noorden zal hunne Hyperorthodoxie wel nimmer eenigen opgang maken. H.

REGTSPLEGING. — GETUIGEN.

Alwie, hetzij door zijnen stand geroepen, hetzij uit verkiezing, de teregtzittingen der regtbanken of der hoven van assises heeft bijgewoond, en aldaar de correctioneele en crimineele zaken hoorde behandelen, zal het meermalen hebben opgemerkt, dat het verhoor der getuigen dikwerf tot onaangenaamheden aanleiding geeft, daaruit voortspruitende, dat de verklaringen der getuigen niet overeenkomen met datgene, wat zij te voren aan den Schout of Vrederegter zouden hebben opgegeven.

Wanneer een getuige voor de regtbank of het hof anders deponeert, dan in zijne schriftelijke depositie is opgeschreven, worden en de regters en het publiek ministerie aanstonds gemelijk, daar zij in zoodanig gedrag kwade trouw vermoeden, en den aldus sprekenden getuige het oogmerk toeschrijven, om der waarheid geene hulde te doen, maar den aangeklaagde, met verzwijging van den waarachtigen toedragt der zaak, te bezwaren of te verlichten. Blijft de getuige bij zijne mondelinge depositie volharden, dan wordt hem die opgeschrevene verklaring voorgehouden; dezelve wordt haarklein met zijne tegenwoordige getuigenis vergeleken; op elk verschil tusschen beide verklaringen wordt aangedrongen; men dreigt hem met de straffen van den meineed; en rust niet voor en aleer hij zich geheel en al met die schriftelijke opgave heeft vereenigd.

Wij bekennen het gaarne, dat zulk een gedrag ons dikwerf bevreemde, daar hetzelve noch voor de menschen-, noch voor de [illegible]nis der regters en ambtenaren van het publiek ministerie getuigde.

Trouwens, wanneer men de personen nagaat, welke die schriftelijke verklaringen opmaken, dan lijdt het, onzes inziens, geen twijfel, of er zijn vele gevallen, waarin die verklaringen [illegible] vertrouwen niet verdienen en den regter geen onwankelbare [illegible], waarnaar hij kan afmeten, wat dezen of genen getuige van dit of dat geval werkelijk bekend is.

In het algemeen willen wij de verklaringen door de getuigen voor eenen regter ter instructie afgelegd, en door denzelven opgeteekend, hiervan hebben uitgezonderd. Wij willen vertrouwen, dat ieder regter van instructie zoodanig van het gewigt zijner functien is doordrongen, dat hij in derzelver vervulling met bedaardheid, onpartijdigheid, strenge waarheidsliefde te werk gaat, en in geenen deele aan de verklaringen van den getuige eenen zin zal hechten, welke deze daarmede niet heeft bedoeld.

Maar wij bedoelen hier voornamenlijk Schouten en Vrederegters, die de eerste verklaringen afnemen en opteekenen. Hieromtrent moet, onzes erachtens, meerdere behoedzaamheid worden in acht genomen. Onder deze ambtenaren worden er aangetroffen, (want verre zij het van ons zoo vele *Schouten* en *Vrederegters*, die in hunne betrekking waarlijk uitblinken, te beleedigen) welke of uit onkunde, de opgaven der getuigen verkeerdelijk opteekenen; of met eenen geest van criminaliteit bezield, veel meer uit de gezegden opmaken, dan dezelve werkelijk bevatten. Anderen zijn er op uit, om door hunne stukken bij de [illegible]

(*Zie verder het Bijvoegsel*).

B Y V O E G S E L,

BEHOORENDE TOT DE

ARNHEMSCHE COURANT

Van Dingsdag den 7. Junij 1825.

uit te munten, en achten het daarom noodig de verklaring van elken getuige in een net aaneengeschakeld verhaal te redigeren; weer anderen, die er zich op verheffen, in één enkel jaar, dat zij Schout waren, er zeven uit hunne gemeente naar het Verbeterhuis en twee naar het Tuchthuis te hebben bezorgd, stellen er belang in, om aldaar bij voortduring hun contingent te leveren, en zijn zoodanig bezield met het denkbeeld, dat ieder beschuldigde schuldig is, dat hun verhit brein hen aanspoort, om de opgave van de getuigen behoorlijk te kleuren en te [illegible].

En wij durven het beweren, meermalen de ondervinding te hebben [illegible] zijne mondelinge opgave voor den regter zooda- [illegible] opgave [illegible] aangeteekend.

Even behoedzaam zal men moeten te werk gaan, wanneer b. v. eene zaak niet door den regter van instructie is geinstrueerd; maar wanneer een substitut-officier heeft goedgevonden om zelve te instrueeren, en functien waar te nemen, die aan hem niet zijn opgedragen: terwijl, in zoodanig geval, eene meerdere of mindere behoedzaamheid wordt vereischt, naar mate zoodanig ambtenaar meerdere of mindere zachtaardigheid bezit. Bovenal zij de regter voorzigtig, wanneer de instrueerende officier als *hoog crimineel* staat bekend.

Wij herhalen het derhalve, dat men die schriftelijke verhooren niet altijd als onwankelbaar kan beschouwen. Dikwijls heeft een Schout of Vrederegter, voor en aleer hij het verhoor begint, zich uit de geruchten een denkbeeld gevormd van den toedragt der zaak. Hieraan is hij somtijds zoodanig gehecht, dat het hem onmogelijk schijnt, dat zulks anders zoude zijn gebeurd.

Voeg hierbij de partijschappen, welke in kleine plaatsen en ten platten lande veelal bestaan, en waarin de hoofden des bestuurs niet alleen deelnemen, maar er veelal de aanvoerders van zijn; en waarvan het gevolg is, dat zoodanig ambtenaar tegen den klager of den aangeklaagde vooringenomen is. En nu, gehecht aan het denkbeeld, dat hij zich van het gebeurde heeft gevormd, ingenomen voor of tegen den aangeklaagden, begint hij de getuigen te hooren. Kan het, menschkundig beschouwd, wel anders, of men krijgt eene partijdige opgave; en is de ambtenaar vóór den aangeklaagde, dan zal veel ter zijner verzwaring, welligt onwillekeurig, worden over het hoofd gezien. Is hij daarentegen den aanklager toegedaan, dan zal menige, op zich zelve onbeduidende omstandigheid, in een zwart daglicht worden geplaatst. Hoe toch zal iemand, die zelve partijdig is, zich in staat gevoelen, om de schier altijd partijdige en meestal duistere opgaven der getuigen behoorlijk en [illegible] op te teekenen, zonder hier of daar door zijn individueel [illegible]

En [illegible] Dat iets, hetwelk hem toen was ontschoten, hem naderhand is te binnen geschoten? Dat hij [illegible] heeft begrepen, welke, nu duidelijker voorgesteld, een geheel ander antwoord na zich sleept? Is het niet dikwijls, dat hij liever van zijne vorige verklaring afwijkt en der gebeurtenis verhaalt, gelijk dezelve hem thans voor den geest staat? Hier, waar het om waarheid te doen is, en waar de eer, de vrijheid en het leven van eenen natuurgenoot van zijne opgave kunnen afhangen? En toen de wetgever gelastte, dat de reeds vroeger gehoorde getuigen op nieuw mondeling moesten worden gehoord, geschiedde zulks niet, om hen te doen herhalen wat zij te voren hadden opgegeven, maar om hen, op den afgelegden eed, te doen verklaren wat waarheid is! Wil men een bewijs van die bedoeling, wil men de overtuiging, dat het niet die schriftelijke opgaven zijn, waaraan men moet hechten, maar de mondelinge en beëedigde verklaring van den getuige, bij de teregtzitting, men leze wat door den heer RIBOUD dienaangaande in zijn *Rapport sur le titre II. livr. II. du code d'Instruction Criminelle* wordt gezegd:

L'instruction orale et les débats ne peuvent avoir qu'un petit nombre de contradicteurs. Quel-est en effet le but sacré de toute instruction [illegible] de découvrir la verité! Or est-il de moyen plus [illegible] d'y parvenir, que de mettre successivement chaque [illegible] d'observer non seulement leur déclara- [illegible] distinguer les plus legères [illegible] dans le débat; la contraste, les impressions diverses [illegible] des vent plus ou moins le voile, dont la verité est enveloppée. De froides écritures, interprêtes imparfaits, des discours, y parviendraient difficilement, et conduiraient peut-être à l'erreur, *tandis que l'action et le choc des débats ne tardent pas à faire jaillir la lumière captive.*

ARNHEM, den 7. Junij.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 6. Junij	1 El 4 Palm 0 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen 0 D
Den 7. dito.	1 El 4 Palm 0 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen 0 D

PETRUS SCHEFFER en ZOON, te Amsterdam, *Directeuren van de onder hen als zoodanig gevestigde* SOCIETEIT *van* NEDERLANDSCHE SCHEEPSBOUW en SCHEEPVAART, hebben het genoegen hunne Landgenooten kenlijk te maken, dat de *Afdrukken*, van het door Z. M. den Koning, voor dezelve Societeit, goedgekeurde *Reglement*, in dato Brussel den 13. Mei l.l., nevens een toegevoegd *Berigt*, bij hen verkrijgbaar zijn, tegen betaling van 20 Cents, ten behoeve van het *Weldadig Fonds* van het Collegie ZEEMANS-HOOP; voorts, dat de Inschrijving, van nu af, is opengesteld, ten hunne Kantore, op de Buitenkant, bij de Kraan-Sluis, No. 3, en zulks dagelijks, des voormiddags van 10 tot 1 ure, de Zondagen uitgezonderd; kunnende degenen, die verhinderd worden de Inschrijving in persoon te doen, zich bedienen van onderhandsche Actes van *volmagt*, mede bij hen Directeuren te bekomen; eindelijk, dat de *zeer aanzienlijke* Som, met welke het Zijne Majesteit behaagd heeft, ter aanmoediging van deze onderneming, deel te nemen, gevoegd bij hetgeen zij zelve en anderen daarin participeren, hen [illegible] in staat stellen, om de noodige schikkingen, tot het in werking brengen dezer Societeit, te maken.

Heden beviel van eenen ZOON de Hoog Wel-Geboren Vrouwe BARONNESSE *VAN PALLANDT*, geboren BARONNESSE *TORCK*.

Rosendaal, den 3. Junij 1825.

Op den 31. Mei 1825, is te Arnhem overleden, de Wel-Edel Gestrenge Heer Mr. *GERRIT HENDRIK EERLIGH*, Vrederegter in het kanton Arnhem.

---

* * * BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem, zijn voornemens, op Vrijdag den 17. Junij 1825, op het Raadhuis van gemelde stad, in het openbaar aan te besteden de VERTIMMERING van het HUIS op de BEEK tot een KASERNE-GEBOUW, achtervolgens Conditien, van den 13. te voren, op Stads Secretarie zullende ter lezing liggen.

† † † KERKVOOGDEN der Hervormde Nederduitsche Gemeente, te Arnhem, zullen, op Woensdag den 15. Junij 1825, des namiddags ten 5 ure, in de Kerkenkamer, publiek aan de minstaannemenden aanbesteden:

De Herstelling van het dak van het Kerkgebouw.

Het Bestek en de Conditien van aanbesteding, zijn bij den Koster *E. W. EVERTS*, te Arnhem, ter inzage nedergelegd, bij wien tevens nadere inlichtingen kunnen verkregen worden.

Arnhem, den 3. Junij 1825.

Kerkvoogden voornoemd,
C. A. WEERTS,
Voorzitter.

A A N B E S E D I N G.

Op Maandag, den 20. Junij des jaars 1825, des voordemiddags ten tien ure, zal Jonkheer *W. P. BARNAART* aanbesteden:

Het herstellen van drie Kribben, voor den Echteldschen Buitenpolder, *in de Rivier* de Waal, *met het, gedurende zes achtereenvolgende jaren, onderhouden derzelve.*

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het bestek van dit werk zal ter lezing liggen: te Werkendam, in *'s Lands Welvaren*; te Tuijl, bij de Erven MUURMAN; te Tiel, [illegible] bij VAN DAM; te Lenth, bij de Weduwe A. CAYNEN; te [illegible] Herberg *de Klok*; te Pannerden, aan *het Veerhuis*; te [illegible] in de Herberg *de Zon*, en aan de Grebbe, bij den Kastelein [illegible]

Zullende, [illegible] de noodige aanwijzing worden gedaan, [illegible] te Lent, en den [illegible] op den Echteldschen Buiten-polder, de noodige informatien te bekomen zijn.

† † † Men is voornemens, ten overstaan van de Notarissen Mr. *JACOB NYHOFF* en Mr. *GERARD VAN ECK*, beiden residerende te Arnhem, op den een en dertigsten Mei bij inzet, en op den veertienden Junij eerstkomende bij toeslag, ten huize van de Weduwe *PEPFENHAUSER*, te Arnhem, des avonds ten zes ure, in het openbaar te veilen en aan den genoegbiedenden te verkoopen:

Het BUITENGOED, *PRESIKHAAF* genaamd, alleraangenaamst gelegen in de Gemeente Arnhem, nevens den Straatweg van deze stad op Zutphen, tusschen Arnhem, Velp en Rozendaal, bestaande in een zeer Logeabel HEEREN HUIS, ruime TUINMANS WONING met annexe BEESTENSTAL en MELKERY; KOETSHUIS en STALLING voor vier Paarden, TUINEN met exquise VRUGHTBOOMEN beplant, fraaije WANDELINGEN, door WATERPARTYEN en wel ter groei staande opgaande BOOMEN versierd, eene aanzienlijke partij BOUW- en WEIDELAND.

Eene BOUWMANS WONING, genaamd *Bethanien*, met daartoe behoorende LANDERYEN en SCHAAPSDRIFT. — Voorts nog [illegible] WONING, genaamd *het Kleine Lange Water*, met het daarbij gelegen LAND, alles ter grootte van ongeveer 52 bunders, 54 roeden en 66 ellen, aan en bij elkander gelegen en in den besten staat onderhouden.

Al hetwelk ter koop zal worden aangeboden in drie perceelen en vervolgens in eene generale massa; te aanvaarden met den eersten November van dit jaar.

De aanwijzing zal geschieden van heden af aan, dagelijks, uitgezonderd des Zondags en op Feestdagen, door den Tuinman, op de plaats wonende.

Ten aanzien der voorwaarden van verkoop, vervoege men zich, gedurende de laatste veertien dagen voor den inzet, ten Kantore van een der voornoemde Notarissen, beide te Arnhem in de Bakkerstraat woonachtig, alwaar de conditien van verkoop ter lezing zullen liggen.

† § † Eigenaren zijn voornemens, om, ten overstaan van den Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, residerende te Arnhem, als daartoe benoemd bij Vonnis van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Arnhem, d. d. 22 November 1824, naar behooren geregistreerd, ten huize van Mejufvrouw de Weduwe *PEPFENHAUSER*, in het *Zwijnshoofd*, te Arnhem, op Dingsdag den 14. Junij 1825, des avonds ten zes ure, aan de meest- en genoegbiedende, in het openbaar te verkoopen: Een hecht, sterk, onlangs aanmerkelijk verbeterd, en bij uitstek wel onderhouden kapitaal HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen Arnhem, in wijk F, No. 86, op de Groote Markt,

naast de Eusebius poort, van alle zijden zeer vrolijk gelegen en aangenaam uitzigt hebbende, zoo wel over de Markt als op de rivier de Rijn, uitgestrekte weidelanden en wandelingen, voorzien van elf zoo BOVEN als BENEDEN-KAMERS, waaronder eenige Gestucadoord en tien net Behangen zijn, hebbende goede DROOG-ZOLDERS, ruime en zeer gemakkelijke KEUKEN met REGEN- en WATERPOMP, eene MANGELKAMER, ruime OPENPLAATS, drie gelijk vloers en geheel water- en vorst-vrije KELDERS, voorts een annex KOETSHUIS en STALLING voor vier Paarden, van eene goede WATERPOMP voorzien, en overigens alles bevattende wat in en aan zoodanig voornaam Huis en Erve kan worden verlangd, waarbij vooral uitmunt eene aan voormelde Huis liggende groote en zeer vruchtbare TUIN met fijne Vruchtdragende BOOMEN beplant, waarin eene ruime KOEPEL, heerlijke uitzigten opleverende.

Zijnde voorschreven goederen, op den 31. Mei ll., met de hoogen ingezet als volgt:

1. Perceel.	Het kapitale Huis en Erve, met een gedeelte van den Tuin, op	*f* 8000 —
2. Perceel.	Het Koets- en Pakhuis met de Stalling, op	1800 —
3. Perceel.	De Tuin met de Koepel, op	1900 —
1. en 2. Perceel, in massa		10500 —
1. en 3. Perceel, in massa		*niet ingezet.*
Generale massa		*f* 12386 —

Ter aanwijzing en bezigtiging, adressere men zich aan den daarin wonenden Eigenaar, tusschen 10 ure des morgens en 3 ure des namiddags.

Ten aanzien der voorwaarden van verkoop, vervoege men zich ten Kantore van den voornoemden Notaris te Arnhem, in de Bakkerstraat, alwaar dezelve voor een ieder ter lezing zullen liggen.

ADVERTENTIE.

VERKOOPING VAN ONGEREDE GOEDEREN, *Te Zeddam, bij 's Heerenberg, in het Schoutambt Berg, in het Kwartier Zutphen, Provincie Gelderland.*

Men is van voornemen, om, op den 21. Junij 1825, in het dorp Zeddam voornoemd, ten huize van de Weduwe *ROELOF HERFKENS*, in het publiek, aan de meestbiedende te veilen, en 8 dagen daarna, zijnde den 28. Junij dezes jaars, finaal, hetzij in massa of in percelen, te verkoopen de navolgende Ongerede Goederen, als:

1°. Een groot modern en logeabel HUIS, ERVE en WEHRE, met een daarbij staande SCHUUR, zeer aangenaam gelegen bij het dorp Zeddam voornoemd, aan de groote Passage van Doetinchem op 's Heerenberg.

2°. Twee bunders 50 roeden BOUWLAND, gelegen bij het dorp Zeddam voornoemd. En

3°. Drie WEIDEN, te zamen groot zes bunders en tachtig roeden WEILAND, gelegen tusschen Zeddam en het dorp Netterden, in voornoemd Schoutambt.

Dienende mede tot narigt, dat in voornoemde Huis ook een zeer groote en moderne SMITSKAMER en SMITSHAARD zich bevinden, alwaar, sedert vele jaren, een neringrijke SMEDERIJ is uitgeoefend en alnog zoude kunnen uitgeoefend worden, en dat de koopspenningen van voornoemde Goederen, voor een gedeelte, op kusting in die Goederen kunnen blijven staan.

Iemand nadere onderrigting begerende, kan zich adresseren te Amsterdam, bij den Heer *A. STARK*, op de Kolveniers Burgwal, bij het Rusland, No. 97, alsmede bij den Heer *J. A. HACKLANDER*, Secretaris van het Schoutambt Berg, wonende te Zeddam, in voornoemd Schoutambt.

† † ‡ ONDERWYS en OPVOEDING voor den beschaafden stand, zoo in de voornaamste levendige en geleerde Talen, als in de Geschiedenis-, Wis- en Aardrijkskunde, Godgeleerdheid, Wijsbegeerte en Zedekunde, vereenigd met de meeste oplettendheid op alles wat den zedelijken en ligchamelijken welstand kan bevorderen, wordt op zeer billijke voorwaarden aangeboden voor een bepaald getal Jongelingen van den Protestantschen Godsdienst, in een wel ingerigt Instituut, in de Provincie *Noord-Braband*; het Prospectus kan men bekomen, met vrachtvrije Brieven, bij de Boekhandelaren THIEME, te *Zutphen*, *Arnhem* en *Nijmegen*; PALIER EN ZOON, te *'s Bosch*; VAN WEELDEN te *'s Hage* en SCHOONEVELD & ZOON te *Amsterdam*.

[illegible] Publieke VERHURING, op den 10. Junij 1825, [illegible] in het Koffijhuis de *Harmonie*, te Arnhem, [illegible] WINKELHUIS, [illegible] in de Ketelstraat, Litt. D. No. 55, [illegible] met goed succes, is geëxerceerd. — [illegible] ten Kantore van den Notaris Mr. *VAN HUGENPOTH*, te Arnhem.

§ † § Uit de HAND te KOOP vier fraai versierde en buitengewone MARMEREN TUINVASEN; twee derzelve boven over haar diameter breed 143 en boven het voetstuk hoog 182 Nederlandsche duimen; de twee anderen hoog 125, en, behalve de ooren, breed 110 Nederlandsche duimen, staande op een Buitengoed aan de rivier de Berkel, een uur van de stad *Zutphen*. Te bevragen bij den Architekt *D. LYZEN*, te Zutphen, brieven franco.

§ † § Alle degenen, welke iets verschuldigd zijn aan, of te vorderen hebben van den Boedel en Nalatenschap van wijlen den Heer *G. J. VAN LEEUWEN*, in leven oud-Rentmeester der Pastorijen en Vicarijen, te Arnhem, Lid van de Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten, te Amsterdam, en beroemd Bloem- en Fruitschilder, overleden, te Arnhem, den 28. April 1825, worden verzocht daarvan betaling of opgave te doen voor den 15. Junij 1825, ten kantore van Mr. *J. VAN PUSGER*, Advocaat en Notaris, te Arnhem.

§ † § *J. FARINAUX*, Kastelein op het extra fraaije, nabij den Huize VELDE gelegen JAGTHUIS, recommandeert zich tot het geven van *Maaltijden*, *Buitlofsten* en andere *Partijen*, belovende eene allezins fatsoenlijke en zindelijke bediening, aangezien zijne Woning en Stalling ruim en aangenaam gesitueerd zijn.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPY.

De STOOMBOOT vertrekt *wekelijks*, te beginnen met 1. Junij:
Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:
des Maandags en Woensdags, des morgens ten 7 ure.
Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*:
des Dingsdags en Donderdags, des morgens ten 7 ure,
en des Zondags, des middags ten 12 ure.

† † † Ter informatie dient, dat, gedurende dezen zomer, de STOOMBOOT, *DE STAD NYMEGEN* genaamd, somwijlen des Zaturdags te *Nijmegen* zal liggen, en tot Plaisier-togtjes en op- en afslepen van schepen zal kunnen gehuurd worden. Nadere inlichting is te bekomen ten kantore van den Correspondent der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij *J. A. QUACK Senior*, te Nijmegen.

† § † *P. C. PLASBERG*, in de Ketelstraat, te Arnhem, op het hoek van Marienburg, maakt, verkoopt en verhuurt alle soorten van BEDDEN, MATRASSEN, KATOENEN en WOLLEN DEKENS, en wat verder tot eene complete Beddenwinkel behoort; beveelt zich in eens ieders gunst, en belooft eene prompte en civiele bediening.

NB. Dezelve heeft mede ontvangen eene aanzienlijke partij BREI-KATOEN, in verschillende soorten, welke niet anders dan bij het Pond en tegen vastgestelde en zeer goedkoope prijzen worden verkocht.

† † † De ondergeteekende adverteert het geëerd publiek, dat, ten zijnen huize, voor de civielste prijzen, te bekomen zijn allerlei soorten van zeer moderne BRUSSELSCHE STOELEN, met Strooijen of Biezen Zittingen.

Arnhem, P. BOONZAIER.
den 6. Junij 1825. *Korfstraat.*

† § † *H. BELDER & COMP.*, BRANDSPUITFABRYKANTEN, te Amsterdam, berigten den belanghebbenden, dat in hunne Fabrijk, op de Amstelgracht, wederom onderscheidene Soorten van BRANDSPUITEN, waaronder van eene geheel nieuwe en verbeterde Constructie, in gereedheid zijn; kunnende dezelve aldaar bezigtigd en beproefd worden; alsmede, dat in hunne Fabrijk alle herstellingswerken, welke eenigzins dien betrekkelijk zijn, geschieden.

Amsterdam, den 30. Mei 1825.

§ § § De GEBROEDERS *VAN CLEEF*, *Boekverkoopers* in *'s Gravenhage* en te *Amsterdam*, geven uit en hebben aan hunne gewone correspondenten verzonden: HOLLAND'S ROEM IN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN, *met Aanteekeningen en Bijdragen*, door *HENDRIK* BARON *COLLOT D'ESCURY, Heer van Heinenoord.* TWEEDE DEEL, in groot octavo, à *f* 4:80.

Aan allen, wien de roem zijns Vaderlands dierbaar is, hebben onze Tijdschriften [illegible] werk reeds doen kennen, als allezins waardig [illegible] en als eene rijke aanwinst voor de Nederlandsche [illegible] DEEL zijn slechts zeer weinige exemplaren [illegible].

† § † Bij *BREST VAN KEMPEN*, Boekverkooper te Brussel, is van de pers gekomen, en aan zijne Correspondenten verzonden:

BRIEF VAN FENELON AAN LODEWYK XIV, à 60 Cents.

[illegible] *P. NYHOFF*, te Arnhem, geeft uit: *Herinnering aan de Christelijke Hervormde Belijdenis en blijdschap over die onzer Kinderen. Naar aanleiding van 2. Joh. Vs. 4*, door J. L. NYHOFF, *Predikant te Gouda.* — Bij denzelven zijn nog Exemplaren voorhanden van de door alle beoordeelende Tijdschriften met grooten lof vermelde werken: *Mijne gronden voor het Christendom, onderzocht en opnieuw bevestigd. Naar het Hoogduitsch* van G. S. FRANCKE, door JOH. HENR. KROM, *Pred. te Gouda*; en *Zestal Leerredenen over de omzwervingen des Heilands in de Woestijn*, door P. W. BROUWER, *Pred. te Meliskerke.* — Voorts debiteert P. NYHOFF, met succes de groote Topographische *Kaart van de omstreken der Stad Arnhem*, waarop al de Buitenplaatsen, met derzelver hoogten en laagten, Bosschen en Velden, Beken en voornaamste Wegen, naauwkeurig en sierlijk aangewezen zijn; en verder de *derde veel verbeterde en vermeerderde druk* van *de Wandelingen in een gedeelte van Gelderland, of geschiedkundige en plaatsbeschrijvende Beschouwing van de omstreken der Stad Arnhem*, met eene plaat; alsmede *Geldersch Arcadia, of Wandeling over Bilioen en Beekhuizen.*

[illegible] Bij *G. OVERMAN*, in [illegible] *Bakkerstraat te Arnhem*, worden de zoo [illegible] Winkel in de [illegible] bereid door *SIMON NATHANS D*[illegible] Tandmeester van Z. M. den Koning, en met deszelfs Broeder, *A. S. NATHANS DENTZ*, Tandmeester van Z. K. H. den Prins van Oranje, en tevens van Z. K. H. Prins *FREDERIK* der Nederlanden, enz. enz. in commissie verkocht, als: Paerl-essence en Tand-Opiat, dienende om het gebit te versterken, de Tanden en Kiezen te zuiveren, en tot in den hoogsten ouderdom te bewaren à *f* 2-10. Een veritable Mondspoeling voor Scorbut [illegible] Rhumatique pijnen in den Mond, en [illegible] versterken van het Tandvleesch à *f* [illegible] Tandpoeder tot zuivering der Tanden à 10 St. [illegible] om de Tanden ivoor wit te maken, zonder het glazuur te beschadigen à *f* 1-2. Een Eau de Blanchard, om Kaas en Tandpijn, Zinkens &c. te verdrijven à *f* 1-5. Poudre Dentrifice et Antiscorbutique à *f* 2-0. Als ook het zoo zeer bekende Savon de Paris, voor Zomervlakken en Winterhanden, wegnemende in korten tijd alle Velontsteking, Jeuken, Sproeten, Puisten, Vlekken, roode Opdragtigheid, Schilverachtige uitslag in het aangezigt, of waar die geplaatst is, maakt die in het aangezigt zeer geel of bruin van vervve zijn, dat het vel sneeuwwit en aangenaam wordt à *f* 1.

NB. De Potjes en Flesjes zijn alle met Cachetten en Berigten, hoe ze gebruikt moeten worden, voorzien, en ook te bekomen te *Nijmegen* bij de Gezusters LABRE, in de Galanterie Winkel, in de Houtstraat; *Zutphen*, OSSENBLAAN, Boekverkooper op de Markt; *Deventer*, VAN HETTEMA in de Galanterie Winkel; *Zwolle*, A. C. SNIJDER, in de Galanterie Winkel in de Diezerstraat; *Kampen*, C. J. BOELE, en alom in de meeste Steden.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.